

Eesti Keele Instituut

EÕIK infoseminar: Sketch Engine

Kristina Koppel, PhD
EKI vanemarvutileksikograaf
kristina.koppel@eki.ee

Tallinna Ülikool
13.10.2020

Põhimõisted

korpus (*corpus*) – kirjalike või suuliste tekstide elektrooniline kogu

korpuspäringusüsteem (*Corpus Query System*) – tarkvara, mis võimaldab korpusandmete mitmekülgset analüüsi, nt [Sketch Engine](#), [KORP](#), [Keeleveeb](#)

sõne (*token*) – tekstis esinev sõna või selle muutevorm (hrl tekstikorpuse suuruse mõõtühikuna)

lemma – sõna või väljendi algvorm

lempos – sõna algvorm (*lemma*) + sõnaliik (*POS*) (nt *noor-s*, *noor-a*; *kerge-a*, *kerge-s*)

Sketch Engine'is:

- 527 korpus
- 95 keelt
- suurim (Timestamped JSI web corpus 2014-2020 English) 50 miljardit sõna

Korpus lingvistilise info allikana

- sagedusinfo
- grammatiline kasutusinfo (nt kas ainsuses või mitmuses, eitavas/jaatavas kõnes, teatud käändes)
- neologismid ja diakrooniline analüüs
- sõna tähendus(ed)
- kollokatsioonid ehk naabersõnad
- leksikaal-semantilised suhted (sarnastes kontekstides esinevad sõnad, sh sünonüümid), nt [Embedding Viewer](#) (vektorsemantika)
- näitelaused
- tõlkevasted (paralleelkorpuste alusel)
- definitsioonid
- terminid (valdkonnakorpuste alusel)
- mitmesõnalised märksõnad

sõnastike automaatne koostamine

Eesti keele korpused (17) Sketch Engine'is

Estonian	Estonian National Corpus 2019 (Estonian NC 2019)	1,500,284,681
Estonian	Estonian National Corpus 2017 (Estonian NC 2017)	1,107,584,469
Estonian	Estonian National Corpus 2013 (Estonian NC 2013)	463,827,780
Estonian	EUR-Lex Estonian 2/2016	291,077,511
Estonian	Corpus of Estonian Web sentences 2020	280,961,465
Estonian	Estonian Corpus for Learners 2020 (etSkELL)	280,572,215
Estonian	Estonian Web 2013 (etTenTen13)	260,559,829
Estonian	[DEV] Estonian Corpus for Learners 2018 (etSkELL)	248,203,200
Estonian	Estonian Reference corpus 1990-2008 (EstonianRC)	203,267,951
Estonian	OPUS2 Estonian	64,879,741
Estonian	DGT, Estonian	34,155,488
Estonian	EUR-Lex judgments Estonian 12/2016	15,029,608
Estonian	[DEV] Estonian RSS Feed Corpus	14,308,077
Estonian	EUROPARL7, Estonian	11,171,727
Estonian	Open Access Journals (DOAJ - Estonian single)	6,040,679
Estonian	CHILDES Estonian Corpus	313,457
Estonian	Estonian coursebook corpus 2018	121,114

Eesti keele ühendkorpuste sari

- Estonian National Corpus (Estonian NC)
- Iga ~2a tagant uus versioon
- Sisaldab:
  - eesti keele koondkorpus, sh tasakaalus korpus
  - veebikorpus (internetist alla laetud eestikeelsed veebilehed)
    - **Spiderling** is a web spider for linguistics. It can crawl text-rich parts of the web and collect a lot of data suitable for text corpora
    - **JusText** is a HTML boilerplate removal tool. It can strip navigation links, headers, footers, etc. From HTML pages and leave just regular text containing full sentences
    - **Chared** is a tool for detecting the character encoding of a text in a known language. It contains models for a wide range of languages
    - **Onion** (ONe Instance ONly) is a de-duplicator for large collections of texts. It can measure the similarity of paragraphs or whole documents and drop duplicate ones based on the threshold you set
    - **wiki2corpus** is a script which downloads Wikipedia articles (for a given language) and outputs them in the form of prevertical which can be further processed by other corpus tools

Eesti keele ühendkorpus 2013

Estonian National Corpus 2013 (**563 mln sõnet**)

- eesti keele koondkorpus (1990–2008) (250 mln sõnet), sh tasakaalus korpus (koondkorpuse tasakaalustatud alamhulk) (15 mln sõnet)
- eesti veebikorpus 2013 (330 mln sõnet)

Eesti keele ühendkorpus 2017

Estonian National Corpus 2017 (1,3 mld sõnet)

- koondkorpus, sh tasakaalus korpus
- veebikorpus 2013 (323 mln sõnet)
- veebikorpus 2017 (764 mln sõnet)
- eesti Wikipedia (38 mln sõnet)

Eesti keele ühendkorpus 2019

Estonian National Corpus 2019 (1,8 mld sõnet)

- eesti keele koondkorpus, sh tasakaalus korpus
- eesti veebikorpused 2013 (303 mln), 2017 (639 mln), 2019 (615 mln) (.ee-domeenid, blogid, foorumid, haridus, ilukirjandus, toit, tervis, ajakirjad, uudised, religioon, teadus, seks, ühiskond, sport)
- eesti Wikipedia 2017 (32 mln sõnet) ja 2019 (8 mln sõnet)
- DOAJ (avatud lähtekoodiga eestikeelsed teadusajakirjad) (8 mln sõnet)

Eesti uudisvoogude korpus 2020

- Estonian RSS Feed Corpus 2020
- (Usaldusväärsete) veebilehtede uudisvoogude eestikeelsed tekstid
- Täineb jooksvalt aasta vältel
- Suurus **17,5 mln sõnet** (09.10.2020 seisuga, kogutud alates veebruarist 2020)

Õppe- ja õppijakeele korpused

- [Eesti keele õppekorpus 2018 \(etSkELL\)](#) / Estonian Corpus for Learners 2018 (etSkELL)
  - Aluseks eesti keele ühendkorpus 2017
  - Sisaldab ainult “häid näitelauseid”
- Eesti keele õppekorpus 2020 (etSkELL) / Estonian Corpus for Learners 2020 (etSkELL)
  - Aluseks eesti keele ühendkorpus 2019
  - Sisaldab ainult “häid näitelauseid”
- [Eesti keele õpikute korpus 2018](#) / Estonian Coursebook Corpus 2018
  - Korpus sisaldab A1, A2, B1, B2 ja C1 keeleoskustasemega täiskasvanud eesti keele õppijatele suunatud õpikute tekstidest eraldatud terviklauseid
  - Kokku kaheksast õpikust
- Lapsekeelekorpus CHILDES
  - sisaldab emakeelsete laste ja nende vanemate spontaanse kõne lindistusi

Oma korpuse loomine

CORPUS: jalgpall (Estonian)

1. CREATE CORPUS > 2. ADD TEXTS > 3. COMPILE

Find texts on the web

Automatically find and download relevant texts

I have my own texts

Upload your own files (.txt, .pdf,...) or paste text

CORPUS CONTENT

Korpuse loomine veebist

- **3–20 võtmesõna** (*seed word*),
sh mitmesõnalised üksused

NB!!! eralda Enteri-klahviga,
mitmesõnalised peavad olema
jutumärkides

← TEXTS FROM WEB

Input type

- Web search [?]
- URLs [?]
- Website [?]

jalgpall × jalgpallur × värav × väravavaht × penalti × [?]

karistuslõök × jalgpalli mängima × väravat lööma × ründaja ×

kaitsja × |

At least 3 words or phrases. Hit ENTER after each one. Multiword phrases in quotes: "wild cat" kitten feed

Folder name [?] web1

- Web search settings ▾
- Denylist settings ▾
- Allowlist settings ▾
- Size restrictions ▾

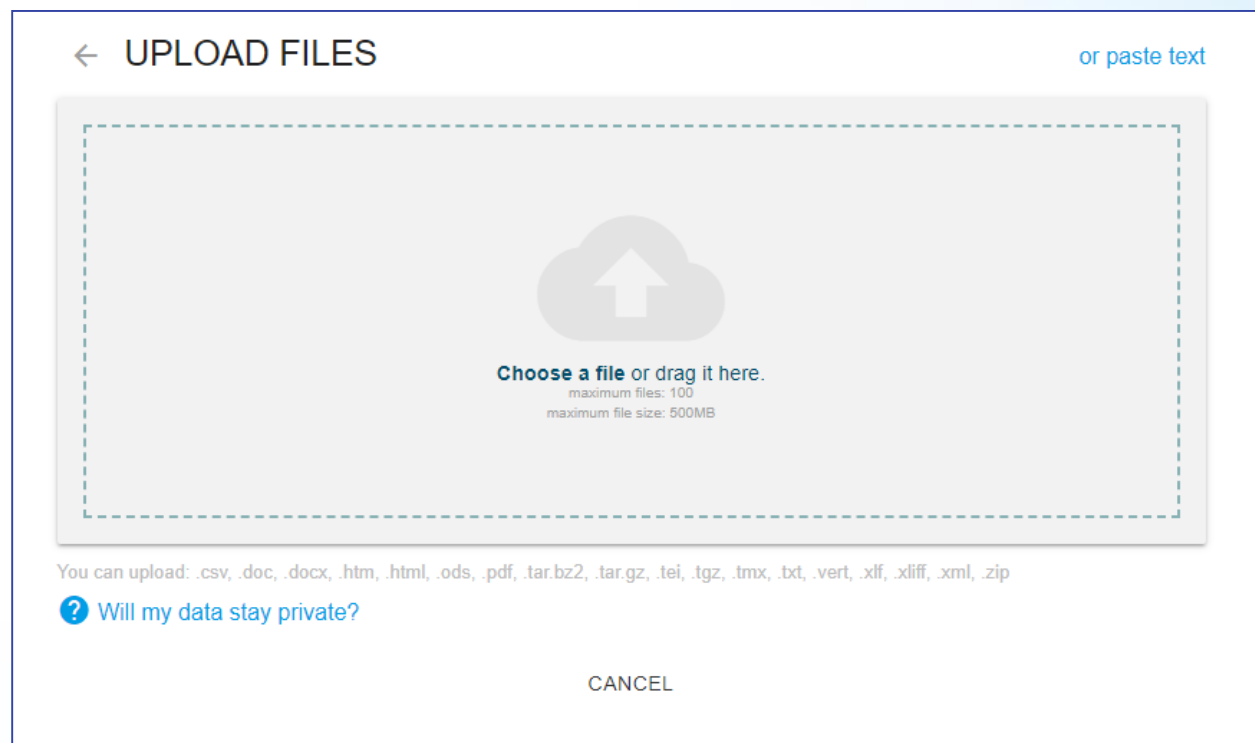
Compile when finished [?]

CANCEL GO

Korpuse loomine tekstifailist

- Lemmatiseerija, morfoloogiline analüüs ja ühestamine: EstNLTK

Korpuse märgendamine

- [Estnltk](#) – tööriistakast vabatekstide lihtsaks töötlemiseks

[POS tag descriptions](#) – sõnaliigi märgendid

[noun form descriptions](#) – käandsõnade grammatilised kategooriad

[Verb form descriptions](#) – tegusõna grammatilised kategooriad

- morfoloogiline analüüs ja süntees
- sõnade lemmatiseerimine
- (osa)lausestamine
- ajaväljendite tuvastamine
- nimeüksuste tuvastamine
- verbiahelate tuvastamine
- Eesti Wordneti liidestamine

Tee oma korpus

DASHBOARD Estonian National Corpus 2019 (Estonian NC 2019)

ESTONIAN NATIONAL CORPUS 2019 (ESTONIAN NC 2019) **CORPUS INFO** **MANAGE CORPUS**

Word Sketch
Collocations and word combinations

Word Sketch Difference
Compare collocations of two words

Thesaurus
Synonyms and similar words

Concordance
Examples of use in context

RECENTLY USED CORPORA **NEW CORPUS**

Estonian National Corpus 2019 (Estonian NC 2019)	Estonian	1,500,284,681
koroona	Estonian	442,220
OPUS2 Estonian	Estonian	64,879,741
[DEV] Estonian RSS Feed Corpus	Estonian	14,308,077
[DEV] Estonian RSS Feed Corpus	Estonian	14,308,077
CHILDES Estonian Corpus	Estonian	313,457
EUR-Lex Estonian 2/2016	Estonian	291,077,511

Nt:

- jalgpall, värav, väravavaht, jalgpallur, ründaja, kaitsja, penalti, karistuslööök, „väravat lööma“, „jalgpalli mängima“
- koroona, koroonakriis, koroonaviirus, nakkuskordaja, desoaine, eneseisolatsioon, covid-19, karantiin, nakatunu, riskipiirkond, eriolukord, epideemia, lähikontakt, riskirühm, liikumispiirang, kaitsemask, kodukontor, distantstõpe, Wuhan

Konkordants (1)

Konkordants on sõnavorm koos kontekstiga

CONCORDANCE [DEV] Estonian RSS Feed Corpus Get more space ↻ ? ! 👤

simple **koroona** 1,770 (101.09 per million)

Details Left context KWIC Right context

	Left context	KWIC	Right context
41	google.com jis. </s></s> KLÕPS Rahvasaadik Marko Mihkelson mõnuleb päikese käes ja trotsib	koroonat	: rohkem ollakse mures hiljutise Sahara liivatormi tagajärgede pärast </s></s> Riigiko
42	google.com ara liivatormi tagajärgede pärast </s></s> Riigikogu liige Marko Mihkelson ei lasknud	koroona	levikul ennast heidutada ning otsustas siiski suve nautima minna. </s></s> Mihkelson
43	google.com </s></s> Mihkelson jagas sotsiaalmeedias pilti päikeseliselt Tenerifelt, kus tema sõnul	koroona	mingeid märke ei näita. </s></s> "Tenerifel ollakse rohkem mures hiljutise Sahara liiva
44	ohtuleht.ee > Terviseameti pressiesindaja Eike Kingsepp kinnitas kolmapäeval kell 15.50, et teine	koroonasse	nakatunud eestlane on tartlane. </s></s> Kolmapäevase seisuga on Eestis kinnitatud
45	google.com : Riigil on alati õigus. </s></s> L. Glikman. </s></s> 2016. </s></s> Tallinn Music Week	koroona	tõttu ära ei jää: kahe tuvastatud nakatunuga Eesti ei ole praegu riskipiirkond </s></s>
46	google.com viseameti ekspert Ester Õpik: hetkel ei ole teada, kui palju Eestisse tulnud inimesi oli	koroonasse	nakatunuga ühel lennul </s></s> Eile kinnitati Eestis teine koroonaviirusesse nakatun

Konkordantsi metaandmed

Display and count metadata

Select the metadata to be displayed in the concordance. Click to calculate statistics.

Display above lines ? Shorten to 15 characters

ime kaasa oma rahva suurteo teadvustamisele ja väärtustamisele. </s><s> **KOROONA** JA EUROVISION: paar riiki ei osale tähtsal kohtumisel, Tomi Rahula kinnita

Website (e.g. cnn.com)   (1)

☐ Token number	4907834	
☐ Document number	19333	
☐ doc.downloaded	2020-03-06	
☐ doc.feed	https://www.ohtuleht.ee/rss	
☐ doc.fetched	2020-03-06	
☐ doc.published	2020-03-06	
☐ doc.wordcount	219	
☐ p.heading	1	
☐ Top-level domain (e.g. com)	ee	
☐ uri	https://elu.ohtuleht.ee/994377/koroona-ja-eurovision-lauluvoistluse-boss-sai-reisikeelu-rootsi-ja-iisrael-ei-osale-tahtsal-kohtumisel	
☐ Web domain (e.g. news.blogs.cnn.com)	elu.ohtuleht.ee	
☒ Website (e.g. cnn.com)	ohtuleht.ee	

Konkordantsiotsing (1)

Basic search: leiab nii lemmad kui ka sõnavormid, mis vastavad otsisõnale

1. Otsi lemmat *lammas, toime tulema*
2. Otsi sõnavormi *lammasteni, tuli toime*

Konkordantsiotsing (2)

Advanced search:

- **Simple:** leiab nii sõnavormid kui lemmad, mis vastavad otsisõnale
- **Lemma:** (sõna algvorm) leiab otsisõna kõikides vormides
- **Phrase:** leiab mitmesõnalise fraasi (kirjutatud kujul), nt *tulin toime, ei liha ega kala*
- **Word:** leiab konkreetse sõnavormi (kirjutatud kujul), nt *ngo*
- **Character:** leiab sõned, mis sisaldavad konkreetset tähemärki või tähemärgi jada, nt !
- Saab kasutada regulaaravaldisi, vt nt lemma otsing:
  - * – suvaline sümbol (suvaline arv sümboleid, 0–...), nt *meh*aanika* leiab nii *mehaanika* kui ka *mehhaanika*
  - . – suvaline üks sümbol, nt *.ala* leiab nii *pala, sala, tala, kala*; *.lu* leiab *elu, ilu, õlu, ..*
  - *eba.** – leiab kõik *ebaga* algavad sõnad
  - spikker: <https://www.sketchengine.eu/guide/regular-expressions/>

Konkordantsiotsing (3)

- Otsing (lemma, POS) kontekstis:
  - Otsi *minema*, millele järgnevad nimisõnad on *kool kodu töö*
  - Otsi *viirus*, millele eelnev sõna on adjektiiv
- CQLi (*corpus query language*) otsing, kasutatakse keerukamate leksikaalsete ja grammatiliste struktuuride otsinguks ilma konkreetseid sõnu määramata, nt inglise keele korpuses leiab päring **[word!="a|an|the"]**[tag="N.*"]**[tag="V.D"]** kõik nimisõnad, millele ei eelne artikkel, aga millele järgneb mõni minevikuvormis verb

Filter context ? ^

Do not filter

Lemma context

Part-of-speech context

Only keep lines with

all ▼ of lemmas separated by space within 5 ▼ Tokens left and right ▼

Sõnavisandid

Ühel lehel kuvatav automaatne korpuspõhine kokkuvõtte sõna grammatilisest ja kollokatsioonilisest käitumisest.

Kollokatsioon on sisusõnade tähenduslikud ja statistiliselt esilduvad kombinatsioonid teiste leksikaalsete ja grammatiliste üksustega, nt *must kohv*, *kange kohv*, *lahustuv kohv*.
Grupeeritud grammatiliste suhete kaupa (nt *adj_modifier*, *subject_of*, *object_of*).

kohv as common noun 98,076x Sorted by frequency x

terms

Constructions	Adj_modifier	subject_of	object_of	omastav_modifier
osastav 48,889 49.85 ...	hea 1,418 4.85 ... head kohvi	saama 94 1.42 ... kohv sai	jooma 2,081 11.55 ... juua kohvi	tassikese_kohv 249 11.15 ... tassikese kohvi
omastav 19,492 19.87 ...	must 1,172 7.59 ... musta kohvi	sisaldama 93 4.6 ... kohv sisaldab	pakkuma 700 7.78 ... pakutakse kohvi	tassitäie_kohv 135 10.31 ... tassitäie kohvi
nimetav 18,916 19.29 ...	kange 1,064 10 ... kanget kohvi	tulema 93 2.15 ... kohv tuleb	tegema 423 4.95 ... tegin kohvi	hommiku_kohv 111 10.04 ... hommiku kohvi
kaasaütlev 3,050 3.11 ...	kuum 928 8.6 ... kuuma kohvi	aitama 88 4.45 ... kohv aitab	keetma 214 9.24 ... keedab kohvi	naiste_kohv 101 9.91 ... Naiste Kohvi
alaleütlev 2,868 2.92 ...	lahustuv 726 10.67 ... lahustuvat kohvi	tegema 84 2.5 ... kohv teeb	saama 179 3.53 ... saab kohvi	lonksu_kohv 96 9.83 ... lonksu kohvi
seestütlev 2,295 2.34 ...	värske 338 6.19 ... värske kohvi	maksma 83 4.27 ... kohv maksab	rüüpama 166 9.4 ... rüüpad kohvi	robusta_kohv 75 9.48 ... Robusta kohvi
	hommikune 311 7.98 ... hommikuse kohvi	võima 75 2.36 ... kohv võib	valmistama 165 7.31 ... valmistada kohvi	kaubanduse_kohv 62 9.22 ... õiglase kaubanduse kohvi
	tavaline 277 5.37 ... tavalist kohvi	maitsema 74 8.11 ... kohv maitseb	nautima 160 7.35 ... nautida kohvi	espresso_kohv 58 9.12 ... espresso kohvi
	roheline 267 6.16 ... rohelise kohvi	ütleva 65 2.82 ... Kohv ütles , et	võtma 160 4.58 ... võtsin kohvi	paki_kohv 55 9.04 ... paki kohvi
	maitsev 257 7.7 ... maitsvat kohvi	mõjuma 56 5.45 ... kohv mõjub	ostma 148 6.46 ... osta kohvi	araabika_kohv 46 8.79 ... araabika kohvi
	kofeiinivaba 235 9.33 ... kofeiinivaba kohvi	andma 55 2.23 ... kohv annab	tellima 122 7.7 ... tellib kohvi	joodi_kohv 44 8.73 ... joodi kohvi
	kvaliteetne 202 6.31 ... kvaliteetset kohvi	meeldima 52 4.23 ... meeldib kohvi	tooma 110 5.73 ... toob kohvi	sõõmu_kohv 38 8.52 ... sõõmu kohvi

Word Sketch Difference

- Võrdleb kollokatsioone
  - **Lemma:** võrdleb kollokaatidele tuginedes kahe erineva lemma kasutust, võrdle nt *prügi* ja *praht*; *kass* ja *koer*
  - **Word forms:** võrdleb kollokaatidele tuginedes sama lemma kahe erineva sõnavormi kasutust, vt nt *kõneleda* ja *kõnelda*
  - **Subcorpora:** võrdleb kollokaatidele tuginedes sama lemma kasutust erinevates allkorpustes, vrd nt *muna* allkorpustes *health* ja *food*

Tesaurus

Automaatselt genereeritud pilv sõnadest (sh sünonüümid), mis kuuluvad samasse kategooriasse/semantilisse välja.

Pilves esitatud sõnad esinevad valitud korpuses sarnastes kontekstides (nt jagavad samu kollokaate).

seminar as common noun 96,028x ...

🔍 ⬇️ 👁️ ⚙️ ⓘ ☆

	Word	Frequency ?
1	konverents	141,128 ...
2	loeng	89,033 ...
3	koolitus	232,636 ...
4	üritus	315,617 ...
5	töötuba	52,474 ...
6	kontsert	185,020 ...
7	näitus	189,147 ...
8	kursus	140,643 ...
9	arutelu	233,610 ...
10	koosolek	129,466 ...

Rows per page: 10 ▼ 1–10 of 19 ⏪ ⏩ ⏴ ⏵

N-grammid

- N-grammid ehk mitmesõnalised üksused (*multi word expressions*)
- Tuvastab sõnede järjendid
- N – number
  - 2grams (kahesõnaline, nt *ei ole, kui ka, mis on*)
  - 3grams (kolmesõnaline, nt *ei ole võimalik, ma ei tea, ei saa aru*)
  - 4grams (neljasõnaline, nt *ma ei saa aru, mul on hea meel*)
  - ..

Sagedusloendid

SkELL

<https://skell.sketchengine.eu/>

Kirjandus

Kallas, Jelena (2013). Eesti keele sisusõnade süntagmaatilised suhted korpus- ja õppeleksikograafias. (Doktoritöö, Tallinna Ülikool). Tallinn: Tallinna Ülikool.

Kallas, Jelena, Kristina Koppel, Maria Tuulik (2015). Korpusleksikograafia uued võimalused eesti keele kollokatsioonisõnastiku näitel. Eesti Rakenduslingvistika Ühingu aastaraamat, 11, 75–94.

Kilgarriff, Adam, Pavel Rychlý, Pavel Smr, David Tugwell (2004). The Sketch Engine. – Geoffrey Williams, Sandra Vessier (Eds), Proceedings of the XI EURALEX International Congress. Lorient, France: Université de Bretagne Sud, 105–115.

Kilgarriff, Adam, Vít Baisa, Jan Bušta, Miloš Jakubíček, Vojtěch Kovář, Jan Michelfeit, Pavel Rychlý, Vít Suchomel (2014). The Sketch Engine: ten years on. – Lexicography, 1(1), 7–36.

Koppel, Kristina (2020). Näitelausete korpuspõhine automaattuvastus eesti keele õppesõnastikele. (Doktoritöö, Tartu Ülikool). Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.